

holdet til eller i Rigsdagen, men hos de Flere eller Færre, der ved flygtigt Blif paa et Lovforslag kunde mene, at det passede ret for dem, og naar de saa saae, hvad der virkelig kom, dog ikke fandt det efter deres Dnsfte. Jeg skal ogsaa gjøre opmærksom paa, at naar jeg talte om, at man kunde lettere ordne Lønningssfordholdene for Underdommerne i Landet, fordi de vare færre, og fordi man altsaa lettere kunde overse de særlige Stillingers Eiendommeligheder, hvori de hver især skulde virke — ikke at tale om, at de tildeels endnu tillige ere administrative Embedsmænd — og saaledes bestemme, hvad der passede for hver paa sin Plads, eller naar jeg talte om, at man lettere kunde give Lønningsslove for Krigerne, fordi de, skjøndt de vare mange, dog tillige vare deelte i mange Classer og havde hver sin anviste Stilling, kunde lønnes efter særligt Hensyn til disse deres Poster, forsyndede jeg mig derved ikke imod dem, som om jeg meente, at nogen af Parterne kunde ansees som Brikker. Jeg tilbageviser enhver saadan Forklaring som ugrundet og beder det høie Thing om Tilløbelse til endnu engang at oplyse, at naar man derimod taler om 1000 Præster, der alle høre til samme Klasse, have aldeles samme Opgave og samme Stilling, kun at den Éne sidder ved Harboøre, den Anden ved Skagen, den Tredie paa Hammershus o. s. v., saa kan man ved ganske almindelige Regler udsættes for at komme til at betragte dem som Brikker, just fordi de have denne eensformige Opgave, og saa kunde man let komme til at overse det Meget, der dog ogsaa for dem er betinget af de enkelte mindre og mindre fremtrædende Forhold. Det er mig forøvrigt ikke om at gjøre at dvæle ved disse Ting, saavist jeg troer, der endnu kan ansøres saare Meget til Oplysning af, at den meget ærede Taler har havt særdeles Banskfælgthed ved at forstaae, hvad der var den jævne, simple Mening af, hvad jeg sagde. Det er ikke min Hensigt at opholde det ærede Thing derved. Det var en Aftale, idetmindste var det en Erklæring fra min Side, om Folketjensens Væsen, det ogsaa her kommer an paa. Og en Hovedforskiel mellem den ærede Taler og mig traf han ganske rigtig, naar han virkelig vilde gjøre en ubetinget Afstillelse

imellem Herrens Kirke og Folketjens. Den ærede Taler siger, at Folketjens ikke er Herrens Kirke. Nei, det vidste jeg ogsaa i en Deel Aar. Men jeg veed, synes mig, ogsaa, at enten drive vi Spøg med alvorlige Ting, eller ogsaa er den Folketjens, som er her i Danmark, og som udgiver sig for at være en Green af Christi Kirke, virkelig en Green deraf; det vidste jeg ogsaa, at hvor dybt Forbærvelsen end kunde være hos dem, der skulde lede, og hos dem, der skulde ledes, er alligevel enhver saadan Green af Herrens Kirke ikke at betragte i Modsetning til Christi Kirke, men som en Deel af den. Man kan godt være Christen udenfor den, hvem tvivler om det? Man kan være Christen i de mange Beskjendelser, der ere i Christenheden. Men man kan ogsaa være Christen i den og med den. Men dens Væsen, dens Tro, dens Beskjendelse og dens Indretning, med alle de Mangler, der kunne være i denne Sidste, stride ikke imod, at den er en Green af Christi Kirke. Det er Hovedsagen; naar dette Udgangspunkt ikke kan fastholdes, seer jeg ikke nogen Mulighed for at komme til en virkelig Forstaaelse om, hvorledes vi skulde forholde os med Hensyn til Præsterne, der ingentunde af mig ere blevne nægtede at være Statens Embedsmænd, og det allermindst, fordi jeg tillod mig at bemærke, at de, ved Siden af at være Statens Embedsmænd, ogsaa ere den enkelte Menigheds og Sogns Tjenere. Men denne enkelte Menighed, dette enkelte Sogn er, som jeg har havt den Ære at udtale i Thinget, efter min Overbeviisning et Led af Folketjens, og den igjen et Led af Christi Kirke. Derfor bliver Stillingen for mig bestandig denne. Jeg taler i denne Sag om, hvorledes Staten vil opfylde den frivilligen overtagne Pligt efter den nuværende Statsforfatning, at sørge for denne Green af Christi Kirke, denne Green af den evangelisk-lutheriske Beskjendelse i Særdeleshed, der med en bestemt Indretning og Organisation endnu findes iblandt os, og som er den danske Folketjens, og i Henshold dertil maa jeg ogsaa ønske at blive forstaaet og ikke efter, hvad enkelte meget ærede Talere synes at have meent at finde mere i mine Ord, forsaavidt de have troet deraf at kunne udele en nærmere Til-